

Kıraathane Ve Kitap Okuma Karnemiz

— sahara · 21 Aralık 2024

İlkokul birinci sınıfa başladığımızda tek kitabımız vardı; Alfabe. İçeriği hoş resimlerle süslüydü. İlbahara doğru okuma-yazmayı öğrendiğimizde Alfabeyi son sayfasına kadar okur okuyup bitireceğimiz zaman kıraate geçeceğiz söylemi yayılırdı. İlk zamanlar kıraat kelimesi benim için soyut bir şeydi. Daha sonra kıraatle birinci sınıflara verilen okuma kitabı olduğunu öğrendik. Ve okumamızı kıraat (okuma) kitabını okuyarak daha da geliştirdik.

Ortaokula küçücük şirin ilçemizde başladım. İlçeyi boydan boya kat eden ana caddenin bir cephesinde solgun yazılı bir tabelada kıraathane yazdığını anıyordum. Köy çocuğu utangaçlığıyla kıraathane tabelalı mekânın ne olduğunu kapısını açıp içerisine bakmadım. İleri yaşlarda bu yerin günümüzün çokça kâğıt ve benzeri araçlarda oyun oynandığı iş yeri(!) olduğunu gördüm.

Arama motoruna bakıp kıraathanenin tarihçesini, açılma amacını öğrenmek istedim:

“Osmanlıda kıraathane ne demek?

Kıraathanelerin isim kökeni “okumak” anlamına gelen

“kıraat ”ten geliyor. Aynı zamanda “Okuma salonu” ya da “okuma evi” olarak da anılan kıraathaneler,

Osmanlı döneminde halkın bir araya gelerek, gündelik olaylardan haberdar olduğu, sosyalleştiği,

sanattan bilime bilgi alışverişi yapmak için bulunduğu bir yerdi

Kıraathane neye denir?

Kahvehane veya kıraathane; kahve ve çay yanı sıra çeşitli meşrubatların ve nargile gibi tütün ürünlerinin servis yapıldığı, masa oyunlarının oynandığı, sohbet edilen ve yine birçok farklı aktivitenin yapıldığı mekân.”

Halk olarak bizler çoğu kez duygularımız öncülünde heyecanla, coşkuyla başlarız yeni atıldığımız işlerimize. Akıl, mantık pek başvurduğumuz kıstaslar olmaz. Sonuçlar da çoğu kez hüsrana olur.

“Okuma evi, okuma salonu” ve “halkın bir araya geldiği, sosyalleştiği, sanattan bilime bilgi alışverişi yapmak için halkın buluştuğu yer.” Gibi anlamlı sözlerle betimlenen kütüphaneyi biz yukarıda tanımlanan kahvehanelere çevirip daha çok masa oyunlarının oynandığı mekâna çevirmişiz. Sonuç ne olmuş ülkemiz, halkımız adına? Kitap ve okuma ilgili karnemizi incelersek sonucu bir derece görmüş oluruz:

Türkiye'de yüzde kaç kişi kitap okuyor?

Türkiye'de yüzde kaçımız kitap okuyor? Biliyor musunuz? Japonya'da toplumun yüzde 14'ü, Amerika'da yüzde 12'si, İngiltere ve Fransa'da yüzde 21'i düzenli kitap okurken, Türkiye'de yalnızca ON BİNDE BİR kişi kitap okuyor.

Türkiye'nin yüzde kaç kişi kitap okumuyor?

Libronet Okur Profili ve Kitap Satınalma Davranışları Araştırması Türkiye'deki kitap okuma alışkanlığı üzerine çarpıcı sonuçlar ortaya koydu. Araştırmaya göre % 32 hiç kitap okumuyor. En az okuyan bölge Akdeniz, evliler bekarlara, kadınlar erkeklere göre daha çok kitap okuyor.

Türkiye dünyada kitap okumada kaçınca sırada?

En az kitap okuyan ülke hangisi?

En düşük okuryazarlık oranı ise %65,47 ile Sahraaltı Afrika ülkeleri oldu. Lüksemburg, Andorra ve Norveç gibi ülkeler %100 okuryazarlık oranına sahip. Gine, Nijer, Djoubite, Kiribati ve Niue ise en az okuryazarlık oranına sahip ülkeler oldu.Sep 7, 2022

Bir Japon yılda kaç kitap okur?

Japonya'da kişi başına düşen kitap sayısı yılda 25, Fransa'da 7. Türkiye'de de yılda 12 bin 89 kişiye 1 kitap düşüyor. Japonya'da 1 kişi yılda ortalama 25 kitap okurken, Türkiye'de bu oran komik: 6 kişi 1 kitap okuyor.Jun 19, 2023

Kitaplar ve okuma ile ilgili karnemizin böylesine kırık notlarla dolu olmasının nedenini elbette tamamen kahvehanelere bağlayamayız. Bu mekânların olumsuz etkilerini yadsınmak da olmaz elbet. Hiçbir masraf gerektirmeyen Halk Kütüphaneleri okuma, ödünç kitap alıp almaya gerek simlerimizi karşılayabiliyor. Bu güzel mekânları ziyaret ettiğimizde çoğu kez iki elin parmaklarını geçmeyecek düzeyde insanımızın okuma salonlarında olduğunu görürüz. Oysa hele de kış mevsiminde adım başı rastlanan kahvehanelerimizde oturmaya sandalye bulmakta zorlanıyoruz.

Çağa ayak uyduran olayları sebep-sonuç ilişkileri bağlamında irdeleyen, soru sormaktan

çekinmeyen kültürlü insanı tanımlayan çeşitli kıstaslar var. Bu konuda şöyle bir örnek vereyim. Uygur birey, en az günde bir gazete, haftada bir dergi ve ayda bir roman okumalı diye değerlendirilir.

Okumayan bir toplum olunca nelerle karşılaşılıyor. Yüzyıllık cumhuriyetimizi, cumhuriyetin kuruluş ilkelerini 1946'da başlayan çok partili demokrasimizi bir türlü olgunlaştıramadık. Partilerimiz yetesiye kurumlaşamadı. Darbelerle demokrasimiz kesintiye uğradı.

Demokrasiyi içselleştirmiş ülkelerde bir kere halkların eğitim düzeyleri, okuma oranları çok yüksek. O ülkelerde seçimler bizdeki gibi gürültülü, masraflı, kavgalı yapılmıyor. Seçimi kazanan iktidar oluyor, kaybedenler de haliyle muhalefette kalıp herkes görevini yapıyor.

Yukarda örneklerle gösterilen okuma, kitap konularındaki yavanlığımızın birincil sebebi yıllar içinde uygulanan eğitim-öğretim sistemimizin bizleri başarıya götürememesinde olduğunu görmek gerekir. O halde ülkeleri başarıya götüren eğitim-öğretim, okullaşma uygulamalarını örnek alıp kendimize çeki düzen vermek gerekir. Hem de hiç vakit kaybetmeden. İşte o zaman demokrasi olgusunu içimize sindirir, demokrasi kültürünü yaşamımıza kadar ve bu güzel topraklarda barış ve huzur içinde yaşama şansını yakalarız.